

TŁUSZCZE ROŚLINNE	NORMA BRANŻOWA	BN-74
	Tłuszcze roślinne techniczne Oleje lniany, lniankowy i konopny surowe	6132-06
		Zamiast BN-63/8055-01 BN-63/8055-02
		Grupa katalogowa 4263 ¹⁾

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są oleje surowe: lniany, lniankowy i konopny, przeznaczone do celów technicznych.

1.2. Zakres stosowania normy. Norma nie obowiązuje w zakresie surowego oleju lnianego pochodzącego z importu.

1.3. Normy związane

PN-76/A-86910 Tłuszcze roślinne jadalne. Pobieranie próbek i przygotowanie próbki laboratoryjnej

PN-76/A-86911 Tłuszcze roślinne jadalne. Metody badań. Przygotowanie próbek do analizy

PN-73/A-86912 Tłuszcze roślinne jadalne. Metody badań. Oznaczenie zawartości wody i substancji lotnych

PN-70/A-86914 Tłuszcze roślinne jadalne. Oznaczenie liczby jodowej

PN-60/A-86921 Tłuszcze roślinne jadalne. Metody badań. Oznaczenie liczby kwasowej.

PN-66/C-04004 Przetwory naftowe. Oznaczenie gęstości (masy właściwej)

PN-83/C-04043 Przetwory naftowe. Oznaczenie liczby zmydlania

PN-79/C-04285 Tłuszcze techniczne. Oznaczenie zawartości substancji niezmydlających się

PN-82/C-04534/02 Analiza chemiczna. Oznaczenie barwy produktów chemicznych za pomocą skali jodowej

PN-81/C-04952 Analiza chemiczna. Oznaczenie współczynnika załamania światła produktów organicznych ciekłych

PN-74/C-60008 Próbki do pobierania próbek produktów bezkształtnych

PN-70/N-02120 Zasady zaokrąglania i zapisywania liczb

BN-76/5046-01 Opakowania transportowe metalowe. Bębny ciężkie z obręczami wytłaczanymi

BN-76/5046-03 Opakowania transportowe metalowe. Bębny ciężkie z obręczami nasadzonymi

BN-74/9178-01 Olej lniany techniczny surowy importowany

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Podział. W zależności od rodzaju nasion, z których otrzymano olej surowy, rozróżnia się:

- olej lniany surowy,
- olej lniankowy surowy,
- olej konopny surowy.

2.2. Przykład oznaczenia oleju lnianego surowego

OLEJ LNIANY SUROWY BN-74/6132-06

3. WYMAGANIA

Wymagania - wg tablicy .

¹⁾ Symbol wg SWW: 2492-1.

Zjednoczenie Przemysłu Olejarskiego

Ustanowiona przez Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Olejarskiego dnia 16 stycznia 1974 r. jako norma obowiązująca w zakresie produkcji i obrotu od dnia 1 kwietnia 1975 r. (Dz. Norm. i Miar nr 25/1974 poz. 78 oraz Dz. Norm. i Miar nr 29/1974 poz. 89)

Cechy	Wymagania		
	Olej surowy		
	Iniany	Iniankowy	konopny
Klarowność	klarowny		lub opalizujący
Barwa, mg jodu, nie więcej niż	76		nie normalizuje się
Gęstość w temperaturze 20°C	0,926±0,936	0,919±0,930	0,921±0,931
Zawartość substancji lotnych, %, nie więcej niż	0,3		
Zawartość osadu, %, nie więcej niż	0,3		
Liczba kwasowa, nie więcej niż	5		8
Liczba jodowa, nie mniej niż	170	130	140
Zawartość substancji niezmydlających się, %, nie więcej niż	1,5		
Liczba zmydlenia	186±198	184±188	185±195
Współczynnik załamania światła w temperaturze 20°C	1,476±1,482	1,476±1,478	1,476±1,482

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie. Oleje surowe należy dostarczać w cysternach lub w bębnach metalowych wg BN-76/5046-01 lub BN-76/5046-03, czystych, suchych i szczelnych. Na każdym opakowaniu powinien być umieszczony napis zawierający co najmniej następujące dane:

- nazwę lub znak wytwórni,
- oznaczenie wg 2.2,
- masę netto i brutto,
- numer partii i bębna,
- datę wysyłki.

4.2. Przechowywanie. Oleje surowe należy przechowywać w czystych i suchych zbiornikach.

4.3. Transport. Oleje surowe należy przewozić środkami transportowymi w opakowaniach zgodnie z 4.1.

Bębny metalowe należy ładować ściśle obok siebie w pozycji stojącej na całej powierzchni środka przewozowego, zabezpieczając je przed przesuwaniem się wzajemnym przez podsypywanie piaskiem i podklinowanie. Przy przesyłkach całowagonowych i samochodowych nadawca obowiązany jest załadować środek transportowy do granic jego wykorzystania.

5. BADANIA

5.1. Program badań

5.1.1. Badania pełne obejmują:

- oznaczanie klarowności,
- oznaczanie barwy,
- oznaczanie gęstości,

- oznaczanie zawartości osadu,
- oznaczanie zawartości substancji lotnych,
- oznaczanie liczby kwasowej,
- oznaczanie liczby jodowej,
- oznaczanie zawartości substancji niezmydlających się,
- oznaczanie liczby zmydlenia,
- oznaczanie współczynnika załamania światła.

Badania pełne należy wykonywać w przypadku sporu lub na żądanie organów kontroli i nadzoru.

5.1.2. Badania niepełne obejmują:

- oznaczanie klarowności,
- oznaczanie barwy,
- oznaczanie zawartości osadu,
- oznaczanie zawartości substancji lotnych,
- oznaczanie liczby kwasowej,
- oznaczanie liczby jodowej.

Badania niepełne należy wykonywać dla każdej partii produktu.

5.2. Pobieranie próbek do badań należy wykonać z każdej partii wg PN-76/A-86910 i PN-74/C-60008. Przy dostawach w cysternach za partię uważa się zawartość każdej cysterny, przy dostawach w bębnach za partię należy uważać zawartość najwyższej 160 bębnów.

5.3. Przygotowanie próbek do analizy należy wykonać wg PN-76/A-86911 z tym, że przed oznaczeniem współczynnika załamania światła i liczby jodowej należy próbkę osuszyć. W przypadku, gdy olej wykazuje zmętnienie lub zawiesinę, ogrzać go do temperatury 80°C na łaźni wodnej i dalej postępować jak z olejem klarownym.

5.4. Opis badań

5.4.1. Oznaczanie klarowności należy wykonać wg BN-74/9178-01.

5.4.2. Oznaczanie barwy należy wykonać wg PN-82/C-04534/02.

5.4.3. Oznaczanie gęstości należy wykonać wg PN-66/C-04004.

5.4.4. Oznaczanie zawartości osadu - wg BN-74/9178-01.

5.4.5. Oznaczanie zawartości wody i substancji lotnych należy wykonać wg PN-73/A-86912 przy użyciu suszarki próżniowej

5.4.6. Oznaczanie liczby kwasowej należy wykonać wg PN-60/A-86921.

5.4.7. Oznaczanie liczby jodowej należy wykonać wg PN-70/A-86914.

5.4.8. Oznaczanie zawartości substancji niezmydlających się należy wykonać wg PN-79/C-04285.

5.4.9. Oznaczanie liczby zmydlenia należy wykonać wg PN-83/C-04043 stosując 2-2,5 g odważkę oleju i 0,5n roztwór wodorotlenku potasowego.

5.4.10. Oznaczanie współczynnika załamania światła należy wykonać wg PN-68/C-04952 z tym, że pryzmaty refraktometru przed wykonaniem oznaczania należy przemyć eterem etylowym i wysuszyć, a po wykonaniu oznaczania przemyć kolejno: benzenem, alkoholem etylowym, i eterem etylowym. Oznaczanie należy przeprowadzać w temperaturze 20°C. Próbką oleju powinna być klarowna.

5.5. Ocena wyników badań. Wartości liczbowe występujące w normie oraz wyniki obliczeń należy interpretować zgodnie z PN-70/N-02120. Metoda Z.

5.6. Ocena partii. Partię produktu należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli pobrane próbki po przeprowadzeniu badań dadzą wyniki zgodne z normą.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE1. Istotne zmiany w stosunku do PN-61/C-24011, BN-63/8055-01 i BN-63/8055-02

a) zebrano w jednej normie wymagania dotyczące olejów technicznych surowych lnianego, lniankowego i konopnego,

b) wprowadzono podział badań na badania pełne i niepełne,

c) wprowadzono p. Ocena wyników badań oraz p. Ocena partii.

2. Wydanie 2 - stan aktualny: styczeń 1985 - uaktualniono normy związane.